

RECENSIE



CRASHTEST IBSEN 1: NORA NOORD NEDERLANDS TONEEL

★★★★☆ TONEEL

12 APRIL 2013 - DE MACHINEFABRIEK, GRONINGEN - [SPEELLIJST](#)

IBSEN OVERLEEFT BOTSPROEF

Door **Luuk Verpaalen** gepubliceerd 13 april 2013

Kan een verhaal uit 1879 nog iets zinvols melden over 2013? Dat ligt helemaal aan het verhaal, zou je zeggen. Er zullen een paar anachronistische elementen inzitten maar een schrijver met een beetje psychologisch inzicht kan personages scheppen op wie de tand des tijds niet zoveel invloed heeft. Hé, we lezen de oude Grieken en Shakespeare toch ook nog?

Voor regisseur Sarah Moeremans werkt het zo niet. Volgens haar zitten die personages opgesloten in het verhaal en een verhaal uit 1879 heeft ondertussen een baard. Zeker als dat het verhaal is van Ibsens *Nora*. Die baard mag dan net zo indrukwekkend zijn als de baard van Henrik Ibsen zelf, hij zit wel in de weg. Tijd voor een nieuwe look, vond ze, en knipte en schoor net zolang totdat het verhaal voldeed aan het huidige tijdsbeeld.

Crashtest Ibsen I: Nora noemde ze deze make-over, een pimp-your-Ibsen die de oude Noor in één klap vooruitsmijt naar de eenentwintigste eeuw. En, is dan natuurlijk de vraag: komt deze Ibsen-dummy een beetje ongeschonden uit de botsproef? Nou, echt wel!

In de gecrashte versie van Moeremans, tekstueel in elkaar gesleuteld door haar maatje Joachim Robbrecht, komt Nora tegen veel meer in opstand dan tegen haar man alleen. Tegen Ibsen zelf bijvoorbeeld, die ze verwijt haar te hebben opgezadeld met problemen ter meerdere eer en glorie van de schrijver zelf, in zijn niet-aflatende zucht naar erkenning. En dan heeft hij haar ook nog kinderen geschonken, waardoor ze 'nooit eens gewoon vrouw kan zijn'.

In De Machinefabriek, het huistheater van het Noord Nederlands Toneel, speelt Evelien Bosmans al Nora's schijn gestalten volstrekt overtuigend. Ze mag dan naar eigen zeggen na 134 jaar nog steeds een poppenvrouwtje zijn waar de emancipatie niet is aangekomen, even later eist ze wel stampvoetend haar plaats op: 'Ik ben het hoofdpersonage, godverdomme!'

Het risico van een geforceerde actualisering is evident maar Moeremans geeft je geen seconde de tijd je daar druk over te maken. Als er al even wordt verwezen naar het nu, zoals in het geval van Saudische vrouwen die een handtekening moeten vervalsen om te mogen autorijden, is dat in een achteloos bijzinnetje.

Crashtest Ibsen haalt veel tegelijk overhoop maar komt daar moeiteloos mee weg. Het peuteren aan de toneelwerkelijkheid kan makkelijk tot flauwiteiten leiden maar als Ko van den Bosch als Nora's echtgenoot Torvald hier uitroept dat 'het voor mij ook niet makkelijk is om zo'n dramatische en realistische man neer te zetten' is dat eerder overtuigend dan gemakzuchtig. En vooral ook vreselijk grappig.

Want dat geeft deze voorstelling je ook nog: onbedaarlijke pret.

En de befaamde deurscène, zult u zich afvragen, wat doet Moeremans daarmee? De deur die Nora achter zich dichtslaat om het verleden definitief af te sluiten? Maakt u zich geen zorgen: die is gebleven. Maar Nora anno 2013 komt terug. Want ze wil nog een verhaal kwijt. Zodat we na afloop nog iets hebben om over na te praten. In de bar, met een drankje erbij.

Foto: Reyer Boxem

ELDERS

Nog geen andere recensies

VERWANTE ARTIKELN

- [Fellini](#)
- [Crashtest Ibsen II – Volksvijand](#)
- [Hamlet](#)
- [De Twaalf Gezworenen](#)

TAGS

[Henrik Ibsen](#), [Ko van den Bosch](#), [NNT](#), [Noord Nederlands Toneel](#), [Sarah Moeremans](#)